

TALLINNA KIHNU LASTEAIJA

ÕPPEKAVA

TALLINN 2013

SISUKORD

1	TALLINNA KIHNU LASTEAIA LIIK JA ERIPÄRA	4
1.1	LASTEAIJA LIIK JA ÜLDINFO.....	4
1.2	LASTEAIJA ERIPÄRA	4
2	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED	5
2.1	ÕPPEKAVA TAOTLUSED	5
2.2	ÕPPEKAVA EESMÄRGID	5
2.3	ÕPPEKAVA RAKENDUMISE PÕHIMÕTTED.....	6
2.4	ÕPPE- ja KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS.....	7
3	LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED NING KORRALDUS	8
3.1	LAPSE ARENGU JÄLGIMINE.....	8
3.2	LAPSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA VALDKONNAD:	9
3.3	LAPSE ARENGU HINDAMISE MEETODID:.....	11
3.4	LASTE ARENGU JÄLGIMISE JA HINDAMISE AJALINE JAOTUS:	12
3.5	KASVUMAPI KOOSTAMINE.....	13
4	ERIVAJADUSEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS.....	14
4.1	ERIVAJADUSEGA LAPS	14
4.2	ERIVAJADUSTEGA LASTE ABISTAMISE JA ARENDAMISE TÖÖKORRALDUSLIKUD TASANDID.....	15
5	LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS.....	18
6	ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	21
LISAD		
	ÜLDOSKUSED.....	LISA 1 -2
	MINA JA KESKKOND.....	LISA3 ja 10

KEEL JA KÕNE.....	LISA 4-5
MATEMAATIKA.....	LISA 6
KUNST.....	LISA 7
LIIKUMINE.....	LISA8
MUUSKIA.....	LISA 9
LASTE VANEMATEGA ARENGUVESTLUSTE LÄBIVIIMISE KORD.....	LISA 11
ARENGUTABELID	LISA 11.1-11.6
KOOLIVALMIDUSE KAART.....	LISA 11.7
LASTE ARENGUVESTLUSTE TULEMUSTE KOONDKOKKUVÕTE.....	LISA 12

1 TALLINNA KIHNU LASTEAIA LIIK JA ERIPÄRA

1.1 LASTEAIA LIIK JA ÜLDINFO

1.1.1 Tallinna Kihnu Lasteaed, (edaspidi: lasteaed), on Tallinna Lasnamäe piirkonnas asuv munitsipaalõppeasutus, mis juhindub oma tegevuses riigi ja kohaliku omavalitsuse seadustest, määrustest ja õigusaktidest ning lasteaia põhimäärusest.

1.1.2. Lasteaia aadress on: Kihnu 1, Tallinn, 13913.

1.1.3. Lasteaed on asutatud 04. aprillil 2013. aastal.

1.1.4. Lasteaias on 12 rühma: 4 sõime- ja 8 aiarühma, kus käivad lapsed vanuses 1,6- 7.a.

1.1.5. Lasteaia õppe- ja kasvatusetegevus toimub üldõpetuslikku mõtteviisi arvestades eesti keeles integreeritud tegevuste ja mängulise õppena.

1.1.6. Lasteaed on avatud 07.00- 19.00.

1.2 LASTEAIA ERIPÄRA

1.2.1. Tallinna Kihnu Lasteaed on lapsest lähtuvate põhimõtete ja ideede järgi töötav lasteaed. Lapsest lähtumine tähendab lapse oma kultuuril, kogemustel ja tegevusel põhinevat õppimis- ja õpetamisprotsessi. Õppimist suunavateks teguriteks on lapse enda aktiivsus, tegusus, elamuslikkus ja mäng. Oluliseks märksõnaks lapsest lähtuvas õppes on õpetamine läbi positiivse eduelamuse, mis omakorda toimub läbi mängu. Mängulises õppes peame oluliseks erinevate meelte rakendamist, lapse usaldamist õppijana ja avastamisrõõmu toetamist täiskasvanu poolt. Olulisteks märksõnadeks on iseseisvus, teadmiste vastuvõtt, mis sisaldab valikuid, tundeid ja tõlgendamist. Õppimine ja teadmised liituvad teineteisega, kuna õppimine on võimalus hankida ja kasutada teadmisi. Õpetaja roll on mänguliseks tegevuseks soodsate tingimuste loomine, mis omakorda eeldab põhjalikku töö kavandamist ja läbimõtlemist, et tegevus oleks lapsele aktiivselt mõtestatud ja laps saaks tegevuses osaleda partneri rollis. Vähemoluliseks ei saa pidada õpi- ja kasvukeskkonda. Mängulise õppe üks põhimõtteid on erinevate ruumide ja õueala kasutus tegevustes, et tagada lastele võimalikult palju liikumist ja aktiivsust tegevuses. Mängulise õppe kavandamine toimub Päeva- ja nädalasõna idee järgi. Päeva- ja nädalasõna rakendamise eeliseks on tegevuste omavaheline lõimumine, mille abil toimubki mänguline õpe. Mängulises õppes on laps aktiivne teadmiste vastuvõtja, kes õpib tegutsemise ja enda loodud kogemuse kaudu.

1.2.2. Väärtused

Tallinna Kihnu Lasteaia põhiväärtuseks on lapsest lähtumine, mis kätkeb endas eri tasandite alaväärtusi, mis kujunevad välja koostöös personaliga esimese tööaasta käigus.

2 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

2.1 ÕPPEKAVA TAOTLUSED

Tallinna Kihnu Lasteaia õppekaval on:

- **avatus** **taotlus**- õppekava on pidevas uuenemises, kaasates sellesse protsessi lapsevanemaid ja õpetajaid;
- **turvalisuse taotlus**- koostöös lastevanematega ja kaasatud spetsialistidega toetatatakse lapse füüsilist ja psüühilist heaolu;
- **arendav taotlus**- lapsest lähtuva õpi- ja kasvukeskkonna loomisega toetatatakse kõiki laste arengu aspekte;
- **õpetav taotlus**- lasteaia lõpetamisel on lapse edukal iseseisva toimetulekul ja edasijõudmisel nii koolis kui ka igapäevaelus suur roll;
- **mängulisuse taotlus**- toimub mänguliste tegevuste kavandamine, laps ei taju õppimist kui sellist, õppimine toimub läbi praktilise kogemise ja isetegemise;
- **individuaalsuse taotlus**- õppesisu on jaotatud vastavalt laste vanusele ja vajadustele, uute teadmistega tutvumisel on lapsele lähtekohaks tema eelnevad kogemused ja teadmised;
- **sõltumatuse taotlus**- õppemeetodite, õpikeskkonna, teemade ja vahendite valikul on nii lapsel kui ka õpetajal valikuvõimalus ja vabadus katsetada;
- **lõiminguline taotlus**- õppesisu esitatakse tegevuste vahelises lõimingus;

Õppekava on koostatud lapsest lähtuvalt, suunatud lapse arenemise ja kasvamise toeamisele kui põhiprotsessile lasteaias;

2.2 ÕPPEKAVA EESMÄRGID

Lähtudes Koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast on õppe- ja kasvatusprotsessi üldeesmärk lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteaia koostöös. Õppe- ja kasvatusprotsessi üldeesmärgist lähtuvalt toetab lasteaed lapse üldoskuste arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel:

- 1) terviklik ja positiivne minapilt ning ümbritseva keskkonna mõistmine;

- 2) otsustus- ja vastutusvõime;
- 3) oskus mõista häid käitumistavasid ja nende vajalikkust igapäevaelus;
- 4) enesevalitsemise ja koostöö oskus;
- 5) kehaline aktiivsus ja arusaam oma tervise hoidmise tähtsusest;
- 6) õpihuvi- ja tegutsemisoskused;

2.3 ÕPPEKAVA RAKENDUMISE PÕHIMÕTTED

2.3.1. Individuaalsuse arvestamine. Arvestatakse lapse vanuselist, soolist eripära, keele – ja kultuuritausta. Iga lapse arengu ja õppimise soodustamiseks on vaja õppe- ja kasvatustegevusi individualiseerida, sest kõik lapsed on ainulaadsed, erinedes suuresti nii võimete kui arengutempo poolest;

2.3.2. Humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine. Lasteaia igapäevane elu ja töökorraldus baseerub lapsest lähtuval kasvatusel ja sellega seonduval väärtussüsteemil. Väärtustatakse eesti kultuuritraditsioone ja arvestatakse teiste kultuuride eripäraga.

2.3.4. Avatuse printsiipide rakendamine. Koostöö kavandamine erinevate sihtgruppidega põhineb valmisolekul õppida igast kogemusest ise ja jagada väärtuslikke kogemusi teistega. Koostöö lastevanematega aluseks on igapäevane vahetu suhtlus ja õpitu sisu tutvustamine erinevaid meetodeid appi võttes.

2.3.5. Tegevuste lõiming ja üldõpetuslik mõtteviis. Tegevused lõimitakse, uued teadmised seostatakse eelnevalt õpituga ning kujundatakse oskust siduda teadmisi reaalse ja igapäevase eluga. Lapses arendatakse eneseanalüüsioskust –võimet oma tegevuse tulemuslikkust ja tagajärgi hinnata.

2.3.6. Mängu kaudu õppimine. Õppetegevustes suunatakse last läbi mängu, matkimise, uurimise, katsetamise jm. teadmiste ja oskuste omandamisele ning valmistatakse aktiivseks õpitempimeks koolis. Õppetegevuste läbiviimisel kasutatakse lisaks üldõppele ka aktiivõppe, avastusõppe (teadusõpe), rühmatöö, õuesõppe, draamaõppe jt meetodite elemente.

2.3.7. Lapse aktiivsus ja loovus. Väärtustatakse last partnerina, mis kätkeb endas aktiivsust, iseseisvust valikute tegemisel ning julgust oma ideid ja mõtteid välja öelda, olla kaasatud tegevuste kavandamisse.

2.3.8. Lapse tervise hoidmine. Igapäevaste tegevuste käigus juhitakse lapse tähelepanu tervislike eluviiside tähtsusele ning spordiradade kaudu soodustatakse liikumisharjumuste tekkimist.

2.4 ÕPPE- ja KASVATUSTEgevuse KORRALDUS

2.4.1. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel arvestatakse rühma päevakava, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja õpetajate poolt kavandatud õppe- ja kasvatustegevused.

2.4.2. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel toimub tegevuste kavandamine 01. septembrist kuni 31. maini. Vastavalt pedagoogilise nõukogu otsusele esitatakse nädalaplaan iga nädala esmaspäeva hommikuks rühmade kausta ja pannakse tutvumiseks välja lastevanematele. Suvisel perioodil, 01. juuni- 31. august, ei toimu lasteaias tavapärasest tegevuste kavandamist. Toimub eelnevate teadmiste kordamine mängulistes õuetegevustes. Lähtuvalt lastevanemate soovist ja vajadustest töötavad eri vanuselised valverühmad.

2.4.3. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine toimub nädala kaupa. Nädala planeerimisel on aluseks õppekava õppe- ja kasvatustegevuste sisu jaotus valdkonniti laste vanuste ja kalendrikuude lõikes. Õppe- ja kasvatustegevusi viiakse läbi üksteisega lõimitult mängulise õppe kaudu. Nädala planeerimisel kavandatakse õpetajate poolt põhitegevusi, mille kaudu lapsed omandavad uusi teadmisi ning lõimitud tegevusi, mille kaudu korratakse eelnevaid teadmisi. Teema valikul on õpetajatel vabadus valida loov lähenemisviis nädala planeerimiseks valdkondade pädevusi arvestades. Oluliseks põhimõtteks on laste huvide ja soovidega arvestamine tegevuste kavandamisel ning paindlikkus kavandatu muutmisel lähtuvalt laste ettepanekutest ja ideedest. Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgi, eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajalikke vahendeid ning pedagoogide ja personali kaasamist. Tegevuste kavandamisel rakendatakse erinevaid grupi-ja koostöövorme, et tagada laste aktiivne tegevustes osalemine.

2.4.4. Tegevuste kordade arv nädalas on pedagoogilise nõukogu otsusega kinnitatud, õpetajatel on vabadus otsustada milliste tegevuste kaudu nädala jooksul eesmäärke saavutatakse.

2.4.5. Õpisisu on jagatud valdkondade ja kavandatavate tegevuste kaupa, igale nädalale annab oma näo "päevasõna - nädalasõna" kasutamine, mis omakorda aitab erinevaid tegevusi omavahel lõimida. Lasteaias käsitletakse ainetevahelisi seoseid tegevuste lõiminguna. Lõiminguna mõistetakse kavandamisel seoseid teema ja nädala lõikes ning seoseid ühe päeva tegevuste lõikes.

Iga päeva lõikes lõimitakse järgmisi tegevusi:

- Vaatlemine ja uurimine
- Kuulamine ja kõnelemine
- Lugemine ja kirjutamine
- Võrdlemine ja arvutamine
- Muusikaline tegevus
- Liikumistegevus
- Kunstiline tegevus

2.4.6. Lähtuvalt laste vanusest ja arengutasemest saavutatakse loetelus olevate tegevuste kaudu nädalaks püstitatud eesmärgid. Toimib järjepidevuse printsiip. Õppe- ja kasvatustegevuste eesmärkide täitmist hinnatakse PDCA-tsükli alusel, põhirõhk on laste tegevuse hindamisel keskendudes protsessile.

2.4.7. Rühmas, kus õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles, omandavad eesti keelet erineva emakeelega lapsed eesti keele lõimitud tegevuste kaudu, millele võib lisanduda eesti keele tugiõpe või täieliku keelekümbluse meetodikat rakendades.

3 LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED NING KORRALDUS

3.1 LAPSE ARENGU JÄLGIMINE

Lapse individuaalse arengu jälgimine on osa igapäevasest õppe-ja kasvatusprotsessist, mille käigus kogutakse informatsiooni lapse arengu erinevatest valdkondadest laste üldoskustest lähtuvalt. Selgitatakse välja lapse baasoskused/teadmised, tema tugevad küljed ja toetatakse nendele oma igapäevatoös, et tagada lapse edutunnetus. Laste arengu hindamine on

enesehindamise allikaks õpetajatele, kes aavad laste tegevuse hindamise kaudu tagasisidet enda poolt valitud meetodite ja võtete rakendumise tulemuslikkusele.

Kõikide laste arengut kirjeldatakse, analüüsitakse ja hinnatakse järjepideva tegevusena õppeaasta jooksul ning tulemused fikseeritakse laste arengulehtedel. Kogutud informatsioon on aluseks teabe pakkumisel lapsevanemale arenguveestluse käigus. Vajadusel sõlmitakse kokkulepe arendustöökäigeks õpetaja ja lapsevanema vahel.

3.2 LAPSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA VALDKONNAD:

- 1) lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ja õppe-ja kasvatustegevuse valdkonnad (õppekava LISA nr.1-10);
- 2) lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt;
- 3) arengu kirjeldamisel, analüüsimisel ja hindamisel peetakse silmas lapse arengut tervikuna;
- 4) hindamise meetodite valikul lähtutakse lapse individuaalsetest vajadustest ja arengutasemest;
- 5) laste arengu hindamisprotsessi kaasatakse lapsevanemad

Lapse arengut jälgitakse ja hinnatakse järgmistes valdkondades:

3.2.1. Tunnetus- ja õpioskused e lapse infotöötlusoskused.

- 1) taju ja tähelepanu – selgitatakse välja, milline on taju eristamisvõime ja maht, kuivõrd mõtestatult laps ümbritsevat tajub, kas tal õnnestub tähele panna olulist ja kui püsiv tähelepanu on;
- 2) mälu ja teadmiste omandamine – jälgitakse, mida teevad lapsed selleks, et info meelde jääks ja kuidas õnnestub salvestatud info mälust kätte saada;
- 3) mõtlemine – selgitatakse välja, millised on analüüsi- ja sünteesioskused, milliste tunnuste alusel laps võrdleb, rühmitab ning kuidas järjestab;
- 4) arutlus- ja järeldusoskused;
- 5) õpioskused – jälgitakse laste soovi tegutseda koos täiskasvanuga ja järgida juhiseid, valmisolekut ja oskust uurida, katsetada ning hankida ise uusi teadmisi, oskust harjutada õpitavat, küsida ja kasutada abi.

3.2.2. Sotsiaalsed oskused e. lapse oskus suhelda ümbritsevate inimestega, nii eakaaslaste kui täiskasvanutega, nii tuttavate kui võõrastega. Hinnatakse:

- 1) soovi olla kontaktis, oskust kontakti algatada ja seda hoida ning oskust väljendada enda seisukohti;
- 2) oskust saada aru teiste inimeste emotsioonidest, mõista nende käitumise motiive ja aktsepteerida enda omadest erinevaid seisukohti;
- 3) valmisolekut ja oskust lahendada erimeelsusi;
- 4) oskust käituda viisil, mis püüdleb teiste heaolu – lohutada, abistada, jagada asju jne.;
- 5) oskust tegutseda koos eakaaslaste või täiskasvanutega, seada ühiseid eesmärke, kehtestada reegleid ja pidada neist kinni.

3.2.3. Enesekohased oskused e. lapse võime mõista iseennast - oma tundeid ja mõtteid ning olla oma tegevustes iseseisev. Hinnatakse:

- 1) lapse iseseisvust seoses konkreetsete eneseteenindusoskustega
- 2) lapse võimeid algatada uusi tegevusi ning olla neis püsiv.
- 3) lapse suutlikkust mõista ümbritsevas keskkonnas tegutsemisest tulenevaid ohtusid ja oskust valida ohutuid tegevusi.
- 4) lapse suutlikkust saada aru oma tunnetest, väljendada neid sotsiaalselt aktsepteeritaval moel ja tulla toime negatiivsete emotsioonidega;
- 5) oskust märgata nii enda füüsilisi kui psüühilisi omadusi ning neid kirjeldada;
- 6) oskust näha endas positiivset, mis on aluseks enesetõhususe kujunemisele, mis omakorda seondub suurema algatusvõime ja tegutsemisjulgusega;
- 7) oskust mõista sotsiaalset tagasisidet oma käitumisele ja arvestada sellega.
- 8) oskust toime tulla esmase eneseteenindusega: söömine, tualeti kasutamine, riietumine, kammimine ja hügieeniharjumused.
- 9) oskust toime tulla teiseste eneseteenindusoskustega: oma asjade hoidmine, enese järelt koristamine, oludele vastava riiete valiku, söögi (nt võileiva) valmistamine jmt.

3.2.4. Mänguoskused e. matkimine, loomingulisus ning sündmustes sisemise korrapära ja loogika taipamine. Jälgitakse:

- 1) kuidas lapsed kasutavad mängudes lelusid ja igapäevaesemeid;
- 2) milliseid süžeesid läbi mängitakse ja mil määral kajastuvad mängudes hiljuti õpitud uued oskused;
- 3) kuidas oskavad lapsed mängu alustada, kuivõrd loogiline on mängu käik ja kui püsiv laps selles tegevuses on;
- 4) kuivõrd vastavad vanusele mänguliigid, milles laps osaleb;
- 5) kuidas lapsed koosmängudes omavahel suhtlevad – kuidas organiseeritakse mängusituatsioone, st kuidas otsustatakse mängu valik, kuidas jagatakse rolle ja mänguasju, kuidas luuakse reeglid ja reguleeritakse neist kinnipidamist jne.

Õppekava lisana on lahti kirjutatud, milliste üldoskuste omandamist eri vanuses lastel eeldatakse (Õppekava LISA nr. 1 ja 2). Põhjalikult on lahti kirjutatud mänguoskuste valdkond, kuna mäng on koolieelses eas lapse põhitegevus. Lapse arengu paremaks toetamiseks on õppekava lisadena esitatud arenguestluste eeltööna õpetajate poolt koostatud laste arengu jälgimise tabelid, mille alusel toimub sügisel ja kevadel laste arengu hindamise fikseerimine vanuserühmade lõikes (Õppekava LISA nr.11.1-11.7).

3.3 LAPSE ARENGU HINDAMISE MEETODID:

- 1) sõimerühmade laste psühholoogilis- pedagoogiliseks hindamiseks kasutatakse J. Strebeleva poolt välja töötatud meetodikat;
- 2) valmisolekut kooliks hinnatakse sügisel logopeedi poolt koostatud lugemiseelduste uuringuga, aasta jooksul kasutatakse H. Kivipõllu koostatud koolivalmiduse materjale ning kevadel E. Kikase joonistamise testi;
- 3) laste kõne- ja suhtlusoskust jälgitakse ja hinnatakse Mac Arthuri suhtlemise arengu testi ja logopeedide ühingu poolt välja antud teste kasutades;
- 4) tunnetustegevuste hindamisel kasutatakse nii Luria mälu testi, sündmuste järjestamist seeriapiltide järgi, mõistete võrdlemist, piktogramme, klassifitseerimist, Kogani testi;

- 5) meetoditena on kasutusel ka vaatlus, intervjuu, vestlus, küsitlus, videovaatlus, tähelepanekud, laste tööde analüüs;
- 6) laste peenmotoorseid oskusi jälgitakse ja hinnatakse rootslaste motoorse arengu hindamise metoodikat kasutades.

3.4 LASTE ARENGU JÄLGIMISE JA HINDAMISE AJALINE JAOTUS:

September

- 1) kohanemisperoodi jälgimine sõimerühmas (“valutu” üleminek kodust lasteaeda)
- 2) lapse eakohase kõne ja suhtlusoskuse küsimustiku täitmine sõimerühma lastevanematele
- 3) küsimustike ja ankeetide täitmine uute lastevanematega

Oktoober

- 1) lugemisoskuse eelduste väljaselgitamine 6 – 7 aastaste laste koolivalmiduse tasemega tutvumiseks H. Kivipõllu materjali põhjal (optiline tajus, tähtede ja numbrite tundmine, häälikuanalüüs, hääldusvigade tajumine, foneemikuulmine ja elementaarne lugemisoskus, mõtlemisoskus, grammatiliste konstruktsioonide mõistmine ja kopeerimisoskus)

November

- 1) sõimerühmades väikelaste peenmotoorsete oskuste väljaselgitamine(käeliigutuste täpsus ja sihipärasus, silma ja käe koostöö, kahe käe koostöö, vahendite hoid ja käsitsemine)
- 2) kokkuvõtted koolieelikute testidest ja vestlused lapsevanematega

Jaauuar

- 1) joonistamine, kujutavate tegevuste algoskuste väljaselgitamine (2 – 3-aastased)
- 2) joonistamiseelduste taseme väljaselgitamine, esemelise joonistamise olemasolu (3- 4 aastased)
- 3) ülesande vastuvõtmine ja mõistmine, esemelise joonistamise taseme määramine (4-5 aastased)

Veebruar

- 1) loogilise mõtlemise, jutustamisoskuse väljaselgitamine eri vanustes: (seeriapildid-üksikpiltidest tervikliku seeria koostamine, sündmuste loogiline järjekord, fantaasia, eneseväljendus ja sõnavararikkus, mõtlemise, tähelepanu ja tajude iseärasused).

3 - 4- aastased 3 pilti; 4 - 5- aastased 3 - 4 pilti; 5 - 6- aastased 4 - 5 pilti; 6 - 7- aastased 5 - 6 pilti

Märts

- 1) joonistamise testi (E. Kikas) läbiviimine koolieelikutele (näitab laste suutlikkust rakendada lasteaia õpitut; oskust kasutada oma teadmisi erinevate ülesannete lahendamisel)
- 2) lapse arengu hindamislehtede täitmine
- 3) arenguestlused

Mai

- 1) arenguestlused kõikides rühmades
- 2) arenguestlustest kokkuvõtete tegemine kõikides rühmades

3.5 KASVUMAPI KOOSTAMINE

3.5.1. Lapse arengu jälgimine on pidev aastaringne protsess, mis kajastub lapse individuaalsel arengukaardil. Materjalide kogumine arengumappi/ kasvumappi toimub õppeaasta jooksul. Lapse arengu andmed on konfidentsiaalsed.

Arengumapi sisu sõltub rühmasisesest kokkulepest:

- 1) Lapse koostatud arengumapp: laps valib materjalid ise, õpetajal on suunav roll; sisaldab ainult lapse loomingut, tema enda arvamusi, hinnanguid ning tulevikuplaane (lapse töid, õpetaja üleskirjutatud intervjuusid, fotosid, jne).
- 2) Õpetaja koostatud arengumapp: sisaldab lapse individuaalset arengukaarti ; tähelepanekuid lapse tegevuste kohta; lapse mängu kirjeldusi; õpetajate poolt valitud lapse töid, mis näitavad lapse arengut; lapse huvitavaid ütlemisi, arvamusi ja sõnalist loomingut; lapsevanemate täidetud küsitluslehti lapse kohta; õpetajate ja tugispetsialistide täidetud lapse arengu vaatluslehti.

Vastavalt pedagoogilise nõukogu otsusele vaadatakse arengumapp üle, täiendatakse ja tehakse põhjalikud korrektsed sissekanded vähemalt 2 korda aastas:

- 1) Sügisel (kokkulepitud tähtaeg 1. november), mille tulemusena saavad pedagoogid teada lapse need arenguvaldkonnad, mis vajavad aasta jooksul enamat tähelepanu,

mida arvestada tegevuste planeerimisel, keda tuleks tugispetsialistide juurde konsultatsioonile saata, kuidas probleemide ilmnemise korral lapse arengut suunata ja toetada.

- 2) Kevadel (kokkulepitud tähtaeg 30. märts), mille tulemusena saavad pedagoogid teada lapse arengu edenemise õppeaasta jooksul.

Lapsevanem tutvub lapse arengumappidega ning nende põhjal toimub lapsevanemate ja pedagoogide vahel lapse arenguestlus (Õppekava LISA 11. Laste arenguestluste kord rühmades), kus mõlemal osapoolel on võimalik avaldada oma arvamust ja seada edasisi ühiseid sihte. Lasteaiast lahkudes saab laps arengumapi kaasa.

3.5.2. Pärast arenguestluste läbiviimist esitatakse koondkokkuvõtte (Õppekava LISA nr. 12) õppealajuhatajale.

3.5.3. Kõikidele Tallinna Kihnu Lasteaia õppekava läbinud lastele antakse koolivalmiduskaart (Õppekava lisa 11.7). Laps, kes ei saavuta kooliminekuks mingitel põhjustel kooliküpsust, teavitatakse vanemaid võimalusest taotleda koolipikendust. Koolipikendust saanud lapsele koostatakse vajadusel koostöös lapsevanematega, rühmaõpetajate ja vajalike erispetsialistidega järgmiseks õppeaastaks individuaalne arengukava, lähtudes lapse arengutasemest. Lapse arengu andmed on konfidentsiaalsed.

3.5.4. Lapse arengu toetamine on kogu Tallinna Kihnu Lasteaia personali meeskonnatöö. Lapse arengu hindamisest ja hindamise tulemustest annab õppeaasta kokkuvõttes ülevaate õppealajuhataja.

4 ERIVAJADUSEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

4.1 ERIVAJADUSEGA LAPS

Erivajadusega laps on laps, kelle võimetest, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas või rühma tegevuskavas. Määratlemise aluseks on kuulmis-, nägemis-, kõne- keha- ja intellekti puuded, spetsiifilised arenguhäired, emotsionaalsed ja käitumishäired, perverasiivsed arenguhäired ning andekus.

4.2 ERIVAJADUSTEGA LASTE ABISTAMISE JA ARENDAMISE TÖÖKORRALDUSLIKUD TASANDID.

Erivajadusega lapse jaoks ei pruugi õppekava alusel läbiviidav õppe-kasvatustöö olla sobiv. Et toetada lapse võimetekohast ja mitmekülgset arengut ja võimaldada tal jõukohaselt osaleda õppe- kasvatustöös on kõige olulisem tugineda lapse arengulisele vanusele ja seada jõukohased eesmärgid.

Tallinna Kihnu Lasteaias on erivajadusega lapse arengu toetamine meeskonnatöö. Meeskonnatööd koordineerib lasteaia logopeed.

Erivajadusega lastega töötamise (neile abi ja toe pakkumine) süsteem on kolmetasandiline, kus iga eelnev tasand loob pinnase järgneva tasandi tõhusamaks toimimiseks.

4.2.1 I tasand Märkamise ja esialgne toetamine, varajane sekkumine

Erivajadusega lapse õigeaegne märkamise, mille sisuks on:

- 1) ülevaate saamine rühma eripäradest ja võimaliku mahajäämuse või andekuse õigeaegne avastamine
- 2) erivajaduse määramine, mille käigus arutletakse, millisel määral erineb lapse arengutase eakaaslaste arengutasemest, missugused on konkreetse rühma/ lasteaia(keskkond) võimalused ja inimeste (rühmaõpetajate, õpetajaabide) oskused laste erinevusi märgata ja neid arvestada, erivajaduse iseloomu väljaselgitamine: ajutine* või püsiv
- 3) võimaluste leidmine erivajaduse/probleemi/raskuse ennetamiseks, korrigeerimiseks
- 4) lapsevanema (-te) kaasamine probleemi lahendamisse, arendustööga alustamine
(esialgne toetamine)

I tasandil toimub nn varajane sekkumine* so arenguliste erivajadustega laste võimalikult varajane märkamise (vanuses 0-3) I tasandi valdavalt rühmasiseses töös on olulisim osa õpetajate ja õpetajaabide suhtumisel erivajadustesse, erivajadusega lapsesse, sealhulgas suutlikkusel märgata ja soovis toetada teistest erinevat last.Senisest enam tähtsamaks peaks muutuma õpetajaabi roll ja osalus lastega tehtavas töös, mis omakorda võimaldab pakkuda lastele tegevustes efektiivsemat individuaalset juhendamist .

4.2.2 II tasand Täpsem vajaduste väljaselgitamine, nõustamine

Kui esialgse laste arengu analüüsimise põhjal selgub, et mõne lapse arengutase erineb väga oluliselt *ülejäanud laste tasemest, toimuvad täiendavad uuringud, mille käigus hinnatakse konkreetse lapse arengutaset täpsemalt:

- 1) kõne- ja keelearengu probleemidega lastega viib süvendatud kõneuuringud läbi lastaias töötav logopeed ning vajadusel alustab lapsevanema nõusolekul lapsega kõneravi
- 2) raskemate ja keerulisemate juhtumite puhul kaasatakse erispetsialiste väljapoolt lasteasutust (psühholoog, eripedagoog, eriarstid, perearst, sotsiaaltöötaja jt)

Enne erispetsialistide kaasamist toimub vajadusel täpsustav rühma-ja /või lasteaiasisene lisateabe kogumine konkreetse lapse kohta (korduv ja täpsem lapse käitumise vaatlus erinevates tingimustes, last ja tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe kogumine, lapse võimete ja oskuste uuring. Rühmaõpetaja poolt eelnevalt kogutud teave (lapse iseloomustus, arengumapp ja vaatluskaart) edastatakse lapsevanema vahendusel lisauuringuid tegevale spetsialistile. Täpsustava hindamise tulemuseks on nende arenguaspektide väljaselgitamine, mille osas konkreetse lapse arengutase erineb eakohasest, tuuakse välja lapse tugevad ja arendamist vajavad küljed. Iga spetsialisti kokkuvõtte ja soovitused arendustööks võimaldavad arengukeskkonda lapse vajadustele sobivamaks muuta. Kõik last puudutavad küsitlused, vaatlused, uuringud viiakse läbi ainult lapsevanema nõusolekul. Täpsustava hindamise kokkuvõtetest lähtuvad meeskonnaliikmete edasised tegevused (arendustöö jätkamine samal või tõhustatud viisil, täiendavate uuringute soovitamine ja teostamine, ettepanek nõustamiskomisjoni suunamiseks vm)

3) nõustamine arenguvestluse vormis:

- perele ja teistele, kes lapsega tegelevad, antakse ülevaade kogunenud teabest lapse kohta (vanema nõusolekul) ja toetatakse selles orienteerumist,
- kirjeldatakse võimalikult täpselt lapse arengutaset ja selle erinevust eakohasest,
- arutletakse lapse ning pere vajaduste ja lasteaias olemasolevate võimaluste üle last abistada,
- arendustöö jätkamine samal või tõhustatud viisil,

- vanemate kaasamine lapse arengut puudutavasse otsustamis – ja vastutamisprotsessi

Arvestama peab ka asjaoluga, et võib tekkida olukord, kus lapsevanem ei pruugi tahta oma lapse erivajaduse esiletõstmist.

4) vajadusel erivajadusega lapse suunamine nõustamiskomisjoni, kes konkretiseerib eriabi vormi ja mahu ning suunab vajadusel lapse tema arengust lähtuvalt sobivasse erilasteaeda/rühma. Nõustamiskomisjoni suunatakse ka koolipikenduse* taotlejad/ saajad.

4.2.3 III tasand Lapse arengutasemele vastav õpetus e sekkumine

Kogutud teabe põhjal leitakse erivajadusega lapsele ja perale sobiv sekkumise viis. Arengukeskkonna kujundamisel arvestatakse last uurinud spetsialistide ja/või nõustamiskomisjoni soovitusi ning lapsevanemete soove ja arvamusi. Tallinna Kihnu Lasteaed kui tavalasteaed võimaldab (saab võimaldada) erivajadusega lapsele kõneravi ja individuaalset lähenemist. Individualiseerimise võimalusteks on:

- 1) individuaalne lähenemine rühmaõpetajate ja õpetajaabide poolt ning tegevuste individualiseerimine ja diferentseerimine, õppe-kasvatustegevuse kohandamine erivajadusega lapse jaoks
- 2) koostöö lasteaia logopeediga (lapse kõne kui peamise suhtlusvahendi kujundamine, arendamine ja vajadusel korrigeerimine)
- 3) koostöö muusikaõpetajaga (huvi äratamine muusika, selle kuulamise ja musitseerimise vastu; mitmekesiste positiivsete muusikaliste impulsside pakkumine loovaks tegevuseks, suhtlemiseks, eneseväljenduseks; rütmi- ja kuulumistaju arendamine)
- 4) koostöö liikumisõpetajaga (liikumisaktiivsuse stimuleerimine ja soodustamine, kinesteetilise ja ruumitaju ning koordineerimise arendamine);
- 5) koostöö tervishoiutöötajaga (regulaarsed läbivaatused, mille käigus kontrollitakse laste pikkust, kaalu, vererõhku, silmi, kõrvu ja hammaskonda; vajadusel esmaabi ja suunamine perearstile, eriline töölõik allergikutega)
- 6) vajadusel individuaalse arenduskava (IAK) koostamine koolipikenduse saajatele, andekatele ja raskemate kahjustustega (sünnieelsed, -aegsed, või -järgsed kahjustused) lastele, kes vajavad süsteemset, pikemaajalist ja puudespetsiifilist sekkumist.
- 7) lapsevanemate pedagoogilis- psühholoogiline nõustamine ja juhendamine ning julgustamine oma lapsega teadlikult tegutsema

Võrdselt toetamist vajavad nii andekad kui ka arengus mahajäänud lapsed. Õigeaegse sekkumisega ennetatakse käitumis- ja suhtlemisraskusi. Mida varem lapse erivajadusi märgatakse, kirjeldatakse ja arendustööd alustatakse, seda paremad on lapse võimalused toime tulla igapäevaelus ja koolis. Samas ei tohiks erivajadustega laste individuaalne abistamine takistada teiste laste tööd.

Erivajadustega lastega töö põhimõtteks Tallinna Kihnu Lasteaias on: arendada eelkõige seda, milleks lapsel on eeldusi, tema tugevaid külgi, et seeläbi saavutada maksimaalne areng ja eduelamus.

Käesolev juhendmaterjal määratleb erivajadustega lastega tehtava töö suunad ja põhisisu Tallinna Kihnu Lasteaias, samas aga ei määra järgalt kindlaks tööviise ega meetodeid õpetajate jaoks ning jätab võimaluse konkreetsele rühmale (õpetajale) ise välja töötada sobivad lahendused tööks erivajadustega lastega.

5 LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

5.1. Eesti Vabariigi haridusseaduse § 24 kohaselt omandatakse alusharidus põhiliselt kodus ning selle eest vastutavad vanemad või neid asendavad isikud. Perekondlikku kasvatust toetavad ja täiendavad koolieelsed lasteasutused.

5.2. Lapsevanematel ja lasteaia personalil on ühine vastutus lapsele soodsa arengukeskkonna loomisel, tema arengu, kasvu ja õppimise toetamiseks. Kodu kasvatuspõhimõtete tundmine on aluseks lasteaia õpetajale lapse kasvatuskäitumise hindamisel ja rühma tegevuskava koostamisel. Ainult omavahelises aktiivses koostöös suudavad kodu ja lasteaed luua tingimused, kus kavandatud tegevused ja ühine lähtekoht annavad soovitud tulemusi.

5.3. Koostöö lapsevanematega eeldab partnerlussuhete loomist. Partnerluse põhimõtetest lähtuva koostöö tunnusteks on:

- 1) koostöövormide mitmekesisus, mis lõimub erinevate vajaduste ja võimalustega,
- 2) lapsevanemate omavaheliste kontaktide soodustamine,
- 3) lapsevanemate kompetentsusesse ja vastutusse tõsine suhtumine,
- 4) abivalmidus probleemide lahendamisel,

- 5) huvitavate mõtete ja ettepanekute vastastikune vahetamine,
- 6) lapsevanemate hea enesetunne lasteaias.

Koostöö esmaseks oluliseks tunnuseks on toimiv rühmatasandi meeskond, kes arvestab lapsevanemate arvamuste ja soovidega ning suhtleb nendega usalduslikult ja mõistvalt. Seetõttu väärtustame oma lasteaias head meeskonnatööd ja lähtume rühma meeskondade moodustamisel töötajate arenguvestluste tulemustest ning lapsevanemate soovidest. Lisaks eelnevale peame oluliseks lasteaia töökorraldust, mis toetab partnerluse teket koostöös, lasteaias hinnatud väärtusi ning personali ametialaseid oskusi.

5.4. Partnerluse põhimõtted koostöös lapsevanematega on:

- 1) **usaldus** – komplekteerime erialaselt kompetentseid rühma meeskondi ja võimaldame meeskondadel pidevat professionaalset enesearendamist, et mõista lapsevanemate kasvatusväärtusi;
- 2) **konfidentsiaalsus**- peame lubamatuks igasuguse meie usaldatud info levitamist;
- 3) **austus ja lugupidamine**- väärtustame iga perekonna erinevaid võimalusi, mis ei pruugi kokku langeda meie nägemusega;
- 4) **dialoog**- peame väga oluliseks teise poole arvamuste kuulamist ja üheskoos lahenduse leidmist;
- 5) **kuulamine**- iga lapsevanema poolt väljaöeldud mõte on meie jaoks oluline, näitame selle vastu üles huvi ja usalduslikkust;
- 6) **avatuse**- väärtustame mõlema poole avatust suhtlemisel.

5.5. Lasteaia tutvustamine lastevanematele toimub:

- 1) **uute lastevanemate koosoleku kaudu**- toimub meeskondade tutvustamine ja tutvumisankeedi täitmine lastevanemate poolt; võimalusel kutsutakse koosolekule esineja, kes tutvustab lastevanematele lasteaia kohanemist;
- 2) **lasteaia kodulehekülje kaudu**- koduleheküljel on esitatud lasteaia missioon, visioon, lasteaia dokumentatsioon, lasteaia meeskond, õppekava lühitutvustus ja pildigalerii lasteaia tegevustest, uudiste nurk ja õpetaja soovitude nurk ning tagasiside saatmise võimalus;
- 3) **lasteaia kodukorra kaudu**- toimub lastevanemate kurssi viimine lasteaia töökorraldusega, tutvustatakse kodukorra põhimõtteid;

- 4) **tegevuste videoanalüüsi kaudu**- õppeaasta jooksul toimub igas rühmas vähemalt üks avatud tegevus, mida filmitakse ja näidatakse lastevanematele, selgitades õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtteid;
- 5) **kodukülastuste kaudu**- lastevanemate soovil külastavad õpetajad lasteaeda tuleva lapse kodu, kus õpitakse vastastikku tundma kasvatusväärtusi.

5.6. Hindamisalane koostöö lastevanematega toimub:

- 1) **juhtkonna poolt väljatöötatud tagasisidestamisüsteemi kaudu**- selgitatakse välja lastevanemate ootused lasteaiale ja rahulolu lasteaiaiga;
- 2) **arenguestluste kaudu**- positiivses miljöös saavutatakse ühised kokkulepped lapse edasiseks heaks käekäiguks ja arenguks, lähtepunktiks lapse tugevused;
- 3) **kodulehekülje kaudu**- igal lastevanemal võimalus anonüümselt avaldada arvamust lasteaias toimuvast;
- 4) **vestluste kaudu**- igapäevast infovahetust väärtustatakse ja seda rakendatakse töös.
- 5) **hoolekogu kaudu**- hoolekogul on iseseisev roll oma tegevuse kavandamisel ja koordineerimisel.

5.7. Pedagoogiline koostöö lastevanematega toimub:

- 1) **nädalaplani kaudu**- rühma stendile on iga nädala esmaspäeval välja pandud lastevanematele tutvumiseks nädalaplaan, et toetada vanemaid lapse arendamisel ja õpetamisel.
- 2) **infostendide kaudu**- lastevanematele edastatavat infot vahetatakse stendidel pidevalt ja juhitakse lastevanemate tähelepanu info muutumisele, info on lastevanemale soovitusliku iseloomuga;
- 3) **lastevanemate koosolekute kaudu**- igal sügisel tutvustatakse lastevanematele õppeaasta põhimõtteid, eesmärke ja tegevuste kavandamise ja läbiviimise põhimõtteid; kevadel tehakse kokkuvõtted õppeaastast ja tutvustatakse lastevanematele;
- 4) **rühma tegevuskava koostamise kaudu**- rühma tegevuskava koostamisel arvestatakse lastevanemate soovide ja ettepanekutega;
- 5) **näituste kaudu**- iga rühm leiab õppeaasta alguses variandi, kuidas tutvustada lastevanematele lasteaias tehtavaid töid; väliskoridoris toimub vähemalt 4 korda õppeaastas ekspositsioonide vahetus;
- 6) **ürituste kaudu**- lastevanemate koosolekule ja üritustele edastatakse personaalsed kutsed, tagamaks lastevanema huvi ja osalemine üritustel, ürituse kavandamisel ja

läbiviimisel mõeldakse lapsevanema aktiivse osaluse ja rolli üle; väärtustatakse iga rühma panust ühisürituste korraldamisel;

7) igapäevatöösse kaasamise kaudu- võimaldatakse lastevanematel osaleda igapäevatöös, asendades näit. ülemajalisel koolitusel olevaid õpetajaid või õpetaja abisid;

8) lastevanemate nõustamise kaudu- organiseeritakse lastevanemate soovil lühikoolitusi neid huvitavatel teemadel.

Motoks lastevanematega suhtlemisel on: iga laps ja lapsevanem on lasteaiale oluline.

6 ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Tallinna Kihnu Lasteaia õppekava on dokument, mis on pidevas arenemisprotsessis ja seda täiendatakse sisehindamise tulemustest lähtuvalt. Õppekava vaadatakse üle pedagoogilises nõukogus 1 x õppeaastas. Õppekava parendus- ja muudatusettepanekuid võivad esitada kõik pedagoogilise nõukogu ja hoolekogu liikmed. Hoolekogule ja pedagoogilisele nõukogule tutvustatakse õppekavasse kavandatavaid muudatusi. Õppekava kinnitab direktor pedagoogilise nõukogu ettepanekul.